

СЕКЦІЯ 1.
**РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЗНАНЬ В ЖИТТІ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

Ігор Белко

здобувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.**,
д.е.н., професор, завідувач кафедри
менеджменту, публічного управління та адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

**ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ
ОБЛАСТІ**

Сільське господарство Хмельницької області залишається найбільш стабільною галуззю і незважаючи на загальну економічну кризу, продовжує утримувати свої позиції. Проте зміна структури сільськогосподарського виробництва містить значні потенційні загрози для його розвитку на середньострокову та довгострокову перспективу. Враховуючи порівняльні характеристики продуктивності сільського господарства в області та областях-сусідах, можна стверджувати, що область досить швидко може стати лідером за цими показниками.

Плануючи зміни в системі стратегічного управління, слід використовувати двосторонній підхід: з одного боку, змінювати підходи керівників до управлінської діяльності, а з іншого – враховувати готовність підлеглих до зміни управління. Для цього важливо досліджувати стан управлінської діяльності, який можна оцінити за допомогою різних характеристик, в тому

числі й таких, як стиль управління, методи прийняття стратегічних управлінських рішень [1, с. 244].

Як показали наші дослідження, у 1995 році рослинництво становило 64,9% продукції сільського господарства Хмельницької області, а в 2016 році – 76,5%, відповідно тваринництво – 35,1 та 23,5%. Сільське господарство поступово перетворюється у виключно зернове, яке не потребує робочих рук, але водночас більш вразливе до ризиків і менш ефективно щодо місцевої економіки. Найгірша ситуація у виробництві вовни – її практично не виробляється. Частка тваринництва у структурі сільського господарства продовжує зменшуватися. Намітилася стабільна тенденція до зменшення частки тваринництва у сільськогосподарському виробництві в усіх районах як в абсолютній величині, так і у відносній. Враховуючи той факт, що у індивідуальних селянських господарствах утримується 83% поголів'я ВРХ та 73% свиней, можна стверджувати, що тваринництво, як товарне виробництво, в області переживає складні часи. Падіння поголів'я худоби різко зменшує внесення органічних добрив на поля, що веде до виснаження земель [2].

Дослідження свідчить, що в сільськогосподарських підприємствах Хмельницької області 2016 р. найвищий рівень рентабельності отримано на виробництві соняшнику (70,4%). В розрізі районів найвищий рівень рентабельності виробництва соняшнику спостерігався в сільськогосподарських підприємствах Ізяславського (129,0%) та Волочиського (122,1%) районів. У тваринництві рівень рентабельності виробництва м'яса ВРХ і птиці було збитковим відповідно -20,9 і -23,3%.

В динаміці прибутковості та рентабельності сільськогосподарських підприємств Хмельницької області, простежується тенденція зростання в 2012–2016 рр. суми прибутку з розрахунку на одного середньорічного працівника на 124980,3 грн, або на 201,3%. Найбільші прибутки аграрії отримали у 2016 р. (3587,9 млн грн), рівень рентабельності виробництва при цьому склав 36,8 %. У 2016 р. прибуток отримали 88,5% сільськогосподарських підприємств на суму 4611,7 млн грн., що на 2916,8 млн грн, або на 172,12 грн більше показника 2012

р. Питома вага збиткових підприємств становила 11,5%, що на 3,5 в.п. менше показника 2012 р.

Отже, ми можемо зробити висновок, що в умовах Хмельницької області найефективніше за результатами виробничо-комерційної діяльності господарюють сільськогосподарські підприємства, які займаються виробництвом продукції рослинництва.

З огляду на вступ України до СОТ (Світової організації торгівлі) цілком очевидним є те, що у сільськогосподарських підприємств, які й так на сьогодні господарюють не досить ефективно виникнуть певні проблеми. Так, у зв'язку із зняттям митних бар'єрів, за прогнозами експертів, на український ринок аграрної продукції буде надходити на 10 % більше закордонної продукції, яка на перших порах витіснить національні аналоги. На сьогодні на внутрішньому ринку домінує продовольство вітчизняного виробництва (близько 91 %), у перші роки членства України в СОТ цей показник може скоротитися на 10–11 %.

Найбільші труднощі, за прогнозами, переживатимуть виробники і переробними молока і м'яса. Чималий тиск світового ринку відчує цукрова галузь, овочівництво .

Сільськогосподарським підприємствам необхідно направити свої зусилля на формування стратегії, яка б забезпечувала високий рівень корпоративної культури і ефективної структури управління, яка б: була сприятливою та надавала підтримку; забезпечувала високий ступінь свободи для працівників та підрозділів підприємства в процесі прийняття рішень; делегувала обов'язки та вимагала відповідальності за кожний зроблений крок; створювала систему зобов'язань та лідерства; динамічно пристосовувала організаційну структуру до вимог, що змінюються; ставилась до людей та команд відповідно до їх завдань і ролі в діловому процесі, а не як до членів ієрархічної структури; давала б командам та працівникам право вибору нових можливостей діяльності та реалізації їх ідей у співпраці з потенційними клієнтами.

На нашу думку, вихід із кризи сільського господарства та підвищення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектору повинен базуватись на використанні європейських технологій та стандартів якості сільськогосподарської продукції. При цьому українські сільськогосподарські підприємства повинні використовувати стратегічні активи, зокрема, своє геополітичне положення, вищу природну родючість землі, сприятливі природнокліматичні умови для виробництва сільськогосподарської продукції, забезпеченість дешевими трудовими ресурсами.

Список використаних джерел

1. Чикуркова А.Д., Прокопчук Л.М. Мотиваційний механізм управління змінами на підприємствах. Стратегія збалансованого використання економічного, технологічного та ресурсного потенціалу країни: тези доповіді. II Міжнародна науково-практична конференція. м. Кам'янець-Подільський, 1 червня 2016 року. Кам'янець-Подільський. 2016. С. 243-246.
2. Паспорт Хмельницької області [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://km-oblrada.gov.ua>